

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Nové Město na Moravě

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Nové Město na Moravě leží severovýchodně od Jihlavy a tvoří 1 z 15ti správních obvodů (dále jen SO) kraje Vysočina, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 30 obcí (4. nejnižší počet v kraji);
- v dotčeném území žije celkem 19.429 obyvatel, z toho 10.200 v jádrovém městě;
- hustota osídlení SO (66 obyv./km²) přibližně odpovídá průměru kraje;
- SO zaujímá rozlohu téměř 293 km².

Tabulka 1: Komparace SO ORP v kraji Vysočina

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Nové Město na Moravě	30	19429	10200	293
Žďár nad Sázavou	48	43177	21845	464
Jihlava	79	99419	50598	922
Náměšť nad Oslavou	27	13450	4970	211
Pacov	24	9759	4903	235
Telč	45	13259	5576	291
Pelhřimov	71	45231	16269	827
Moravské Budějovice	47	23732	7580	414
Bystřice nad Pernštejnem	39	20172	8485	348
Chotěboř	31	22338	9506	329
Světlá nad Sázavou	32	20134	6779	290
Velké Meziříčí	57	35868	11749	473
Humpolec	25	17421	10917	228
Havlíčkův Brod	56	52167	23483	632
Třebíč	93	75651	37324	838
Průměr za kraj	47	34080	----	453

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno v porovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel SO):

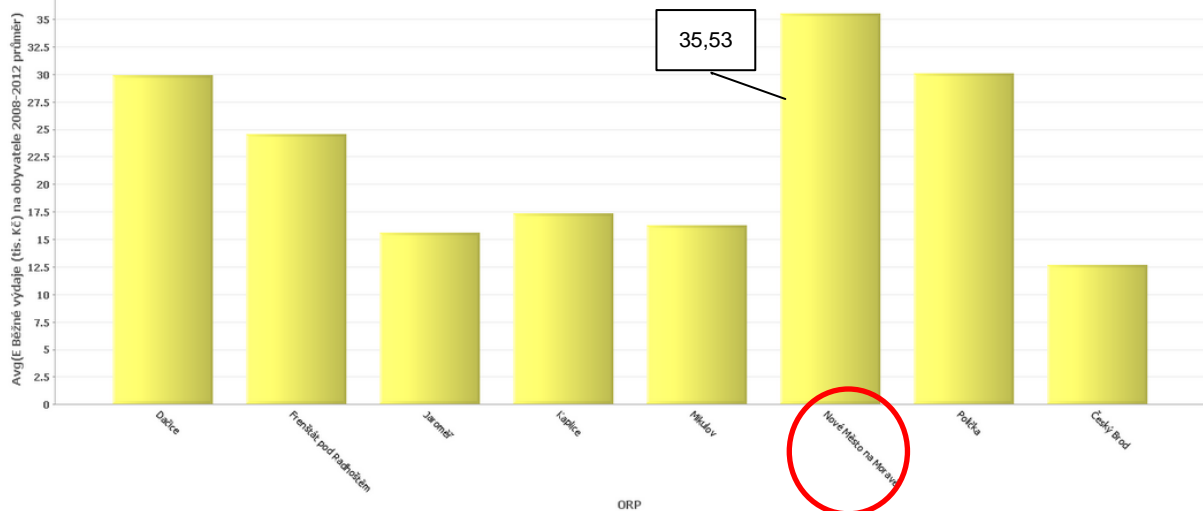
- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 19.000 až 20.000 obyvatel (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Mikulov, Dačice, Kaplice, Jaroměř, Frenštát pod Radhoštěm, Polička, Český Brod);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 29 až 30 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Sokolov, Hořice, Přeštice, Sušice, Uherský Brod, Zlín).

2. Ekonomická výkonnost

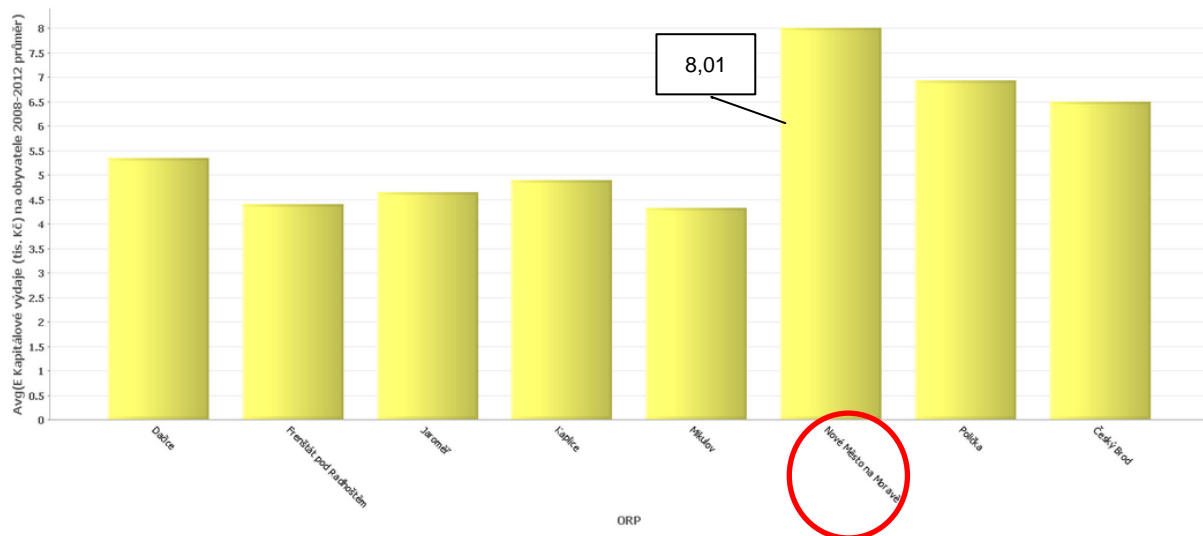
Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se blíže podívat na **úroveň běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. U obou parametrů dosáhl SO ORP Nové Město na Moravě nejvyšší průměrné výše mezi srovnávanými obvody (kritérium počtu obyvatel). Z hlediska běžných výdajů si obvod udržel po celé období (s výjimkou roku 2008) prvenství, a to i přes jejich sestupnou tendenci, z hlediska kapitálových výdajů vykázal 2. nejvyšší hodnoty (v roce 2012 dokonce zcela nejvyšší), které navíc mají vzrůstající trend. Viz obrázky 1 a 2.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 1: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 19 – 20 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

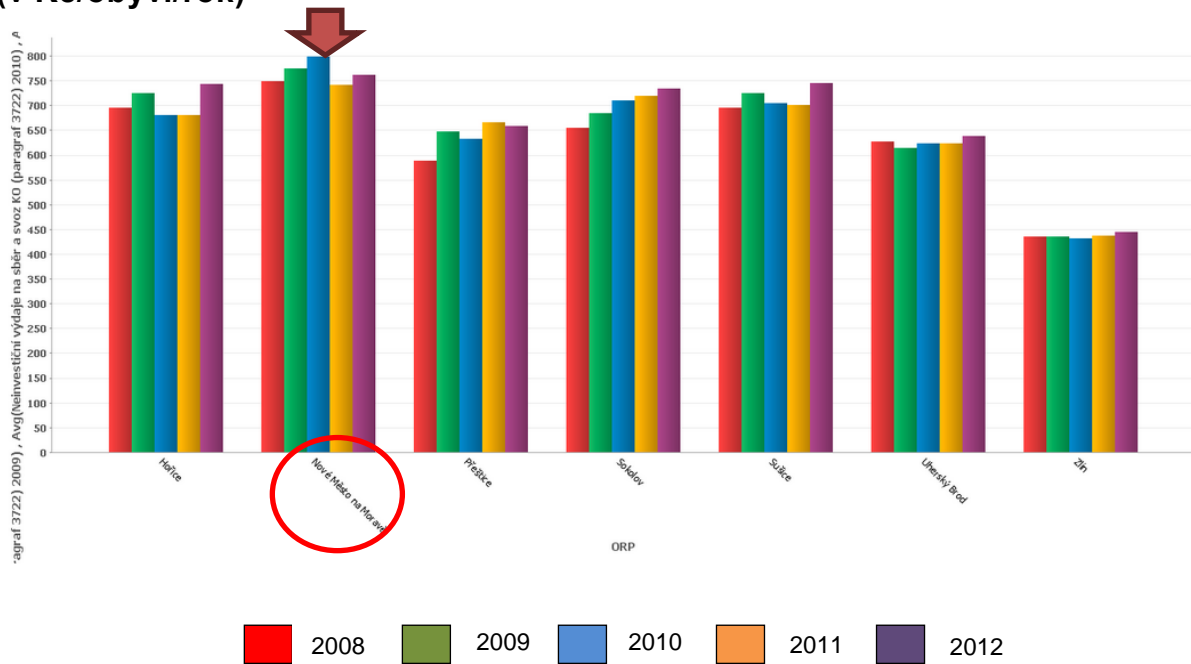
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 19 – 20 tis.) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

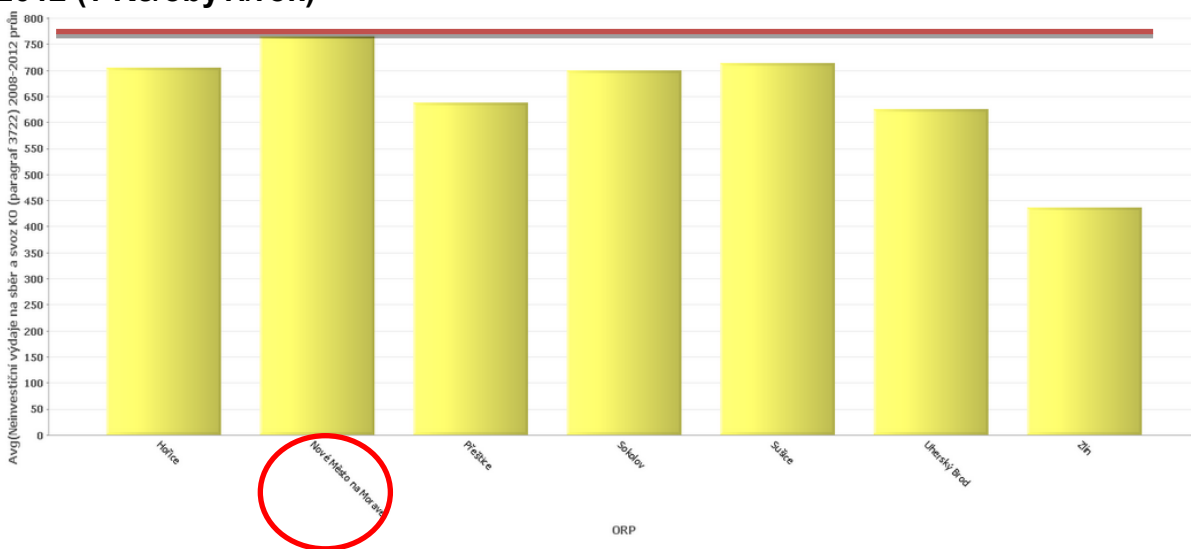
3. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Hodnoty dosažené obvodem jsou po celé období 2008-2012 nejvyšší, což dokazuje i jejich průměrná výše 765 Kč/obyv./rok. Jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, SO ORP Nové Město na Moravě má navíc po celou dobu víceméně stabilní výši ukazatele.

Obrázek 3: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 29 –30) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

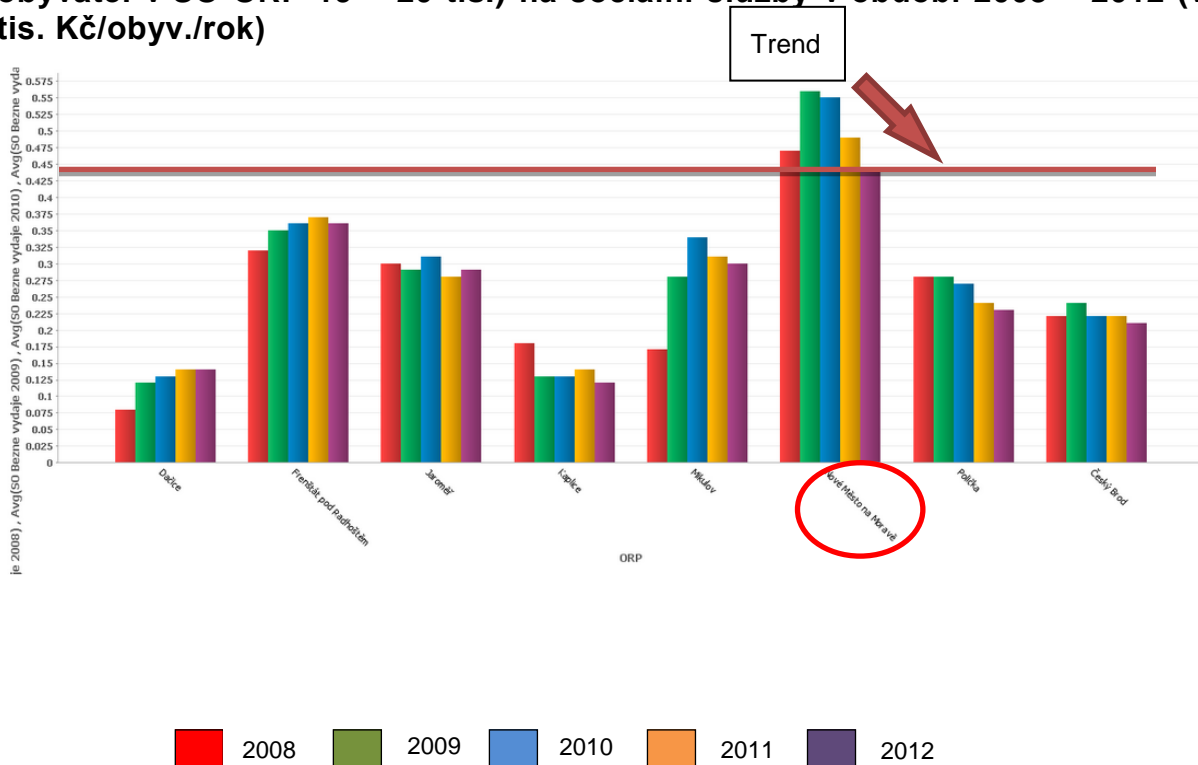
Obrázek 4: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 29 –30) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

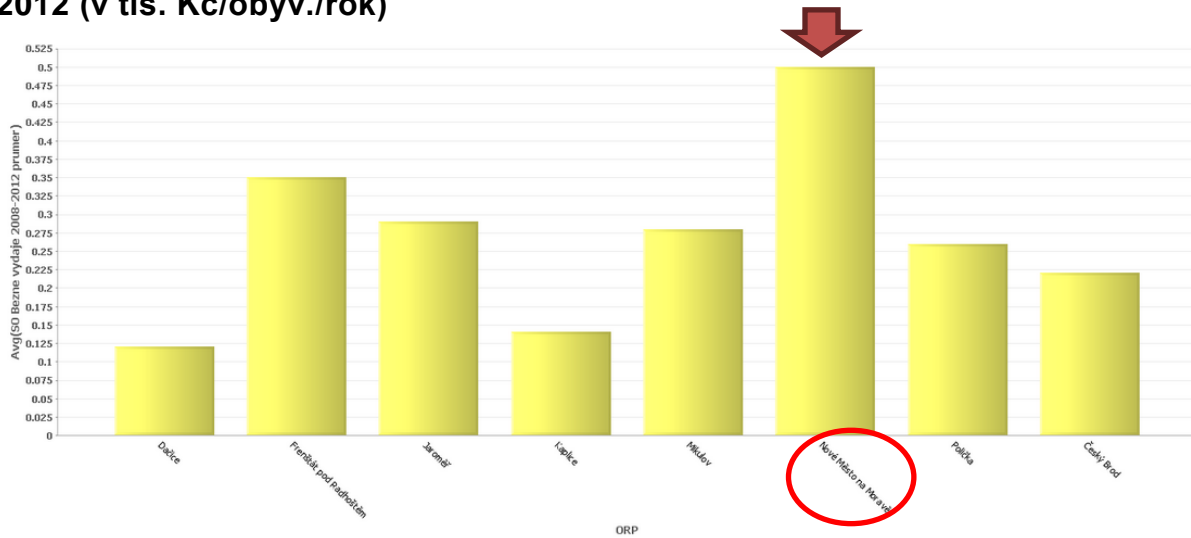
4. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. Lze konstatovat, že SO ORP Nové Město na Moravě dosahuje každoročně ve sledovaném období u vybraného vzorku SO ORP jednoznačně nejvyšších hodnot (v průměru 0,5 tis. Kč/obyv./rok), a to i přes to, že jejich výše má trvale klesající tendenci od roku 2009. Situaci znázorňují obrázky 5 a 6.

Obrázek 5: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 19 – 20 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 19 – 20 tis.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ	
základní charakteristika	<p>správní obvod ORP Nové Město na Moravě má v kraji Vysočina:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5. nejnižší počet obyvatel • 4. nejnižší počet obcí • hustotu zalidnění přibližně odpovídající průměru kraje
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • úroveň kapitálových výdajů na obyvatele obvodu roste od počátku sledovaného období a je jedna z nejvyšších ve skupině SO • naopak výše běžných výdajů na obyvatele klesá, přesto je nejvyšší od roku 2009 ve skupině SO
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • nejvyšší úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • SO má každoročně nejvyšší úroveň běžných výdajů na obyvatele i přes klesající trend od roku 2009

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad